

Datum 2023-04-28
Diarienummer 0284/23

Utbildningsdepartementet
Dnr U2022/03951
E-post: u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss – Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027, med följande synpunkter och kommentarer.

Den föreslagna nationella digitaliseringsstrategin lyfter flera viktiga delar i arbetet med digital kompetens i skolan. Göteborgs Stad bedömer att strategin kan bidra till en positiv utveckling inom skolväsendet och att de föreslagna målen och delmålen är relevanta. Det är positivt att strategin ska kompletteras med en konkret handlingsplan för hur strategin ska genomföras. Handlingsplanen behöver tas fram i samverkan med huvudmännen för att omhänderta deras olika förutsättningar och behov för att kunna nå de uppsatta målen.

Skolverkets förslag till strategi omfattar samtliga skolformer, vilket är bra. Enligt Göteborgs Stad saknas dock perspektivet att det inom vuxenutbildningen finns elever som helt saknar digital kompetens och erfarenhet. I nuläget utgår strategin från en nivå som kompetensmässigt ligger över denna grupp. Det finns därmed en risk att målgruppen missas. Digital kompetens är en mycket viktig faktor för att komma vidare i studier, in i arbetslivet och för att kunna delta fullt ut i samhället. Strategin och den tillkommande handlingsplanen behöver därför synliggöra behovet av arbete med denna grupp.

Göteborgs Stad instämmer i strategins skrivningar om vikten av att barn och elever lär sig att agera säkert, respektfullt och källkritiskt i digitala miljöer. En allt större del av livet sker digitalt, och såväl barn och elever som personal behöver utveckla sin medvetenhet på området. Att kunna agera respektfullt och källkritiskt i olika digitala miljöer är en del av att motverka den utsatthet som många barn och unga upplever i sociala medier. I arbetet inom denna del av strategin behöver det synliggöras att även elevhälsan har en roll utifrån ett hälsofrämjande och förebyggande arbete. Vidare saknas tydliga skrivningar i strategin om hur skolväsendet, genom systematiskt arbete behöver förbereda barn och elever på att hantera sociala medier utifrån att de alltmer utgör demokratiska arenor för dialog och informationsspridning.

Göteborgs Stad instämmer vidare i strategins skrivningar om att skolbiblioteken kan vara en viktig del i arbetet med att utveckla källmedvetenhet. I framtagandet av den kommande handlingsplanen behöver

det dock beaktas att tillgången till skolbibliotek skiljer sig åt mellan olika huvudmän och skolor. Särskilt behöver det beaktas att det inom vuxenutbildningen sällan finns tillgång till skolbibliotek, och att alla huvudmän inom denna utbildningsform inte heller samverkar med stadsbiblioteken.

Göteborgs Stad instämmer också i skrivningarna om att det behöver finnas förutsättningar för en stabil och robust infrastruktur på nationell nivå. För att huvudmännen ska kunna använda digitalisering både inom utbildningen och för att följa upp och utveckla verksamheten på ett bra sätt behövs ett ökat statligt ansvarstagande och stöd till huvudmännen gällande digital infrastruktur, standarder för system och digitala lösningar samt tydliga riktlinjer. Det statliga ansvaret för detta område behöver förtydligas i den föreslagna strategin. Stödet till huvudmännen behöver omfatta etiska, juridiska och säkerhetsmässiga aspekter på bland annat användning och hantering av data liksom upphandling och inköp av system och digitala läresurser.

Göteborgs Stad saknar skrivningar i den föreslagna strategin om den teknikutveckling som sker kring stora datamängder och artificiell intelligens. Tekniken innebär både möjligheter och utmaningar för såväl undervisning som verksamhetsutveckling. Artificiell intelligens påverkar redan, och kommer med stor sannolikhet att påverka, skolområdet mycket under kommande år. Frågan om hur skolväsendet behöver arbeta för att på ett bra sätt nyttja möjligheter och förebygga risker på området behöver därför adresseras tydligare i strategin.

Den föreslagna strategin för digitalisering har fokus på barns och elevers lärande. En grundläggande förutsättning för att nå målen är dock att personal inom förskola och skola får grundläggande inom området och löpande kompetensutveckling. Det är därför bra att den tillkommande handlingsplanen ska omfatta personalens kompetensutveckling. Ansvaret för dessa frågor är dock delade mellan stat och huvudmän, och ansvarsfördelningen bör framgå tydligare redan i strategin.

Göteborgs Stad bedömer att ett ökat statligt ansvarstagande för kompetensutveckling inom området kan bidra till mer likvärdighet bland landets huvudmän. En utmaning i sammanhanget är dock bristen på tillgång till praktisk forskning inom området och möjlighet att kunna ta del av resultat inom skolforskning. Utvecklingen går snabbt och det finns behov av en arena för att ta del och dela kunskap inom den praktiska forskningen. Göteborgs Stad bedömer därför att staten behöver ta ett ansvar för att tillgängliggöra relevant forskning och beprövad erfarenhet.

En viktig utgångspunkt för att nå flera av strategins delmål är likvärdighet och tillgänglighet till digitala verktyg och läromedel. Förutsättningarna skiljer sig idag åt mellan olika huvudmän. Göteborgs Stad menar att det kommer behövas satsningar på området, som kan vara kostnadsdrivande.

Eftersom förslaget till strategi inte beskriver närmare hur strategins mål ska nås, utan detta ska konkretiseras i en kommande handlingsplan, är det svårt att bedöma strategins konsekvenser för huvudmännen. I samband med framtagandet av den kommande handlingsplanen måste därför konsekvenser och framför allt eventuella kostnader för olika insatser belysas, samt hur sådana kostnader ska finansieras. Vidare bedömer Göteborgs Stad att det behövs ett statligt ansvarstagande för att skapa förutsättningar för ökad likvärdighet på området.

Sammantaget behöver det enligt Göteborgs Stad framgå på ett tydligare sätt i strategin hur statens ansvar ser ut för att ge huvudmännen förutsättningar att nå målen i handlingsplanen. Den grundläggande ansvarsfördelningen bör framgå redan i strategin, som utgångspunkt för det fortsatta arbetet med en konkret handlingsplan. I handlingsplanen behöver sedan roller, ansvar samt former för samverkan konkretiseras ytterligare.

Utbildningsdepartementet har särskilt önskat synpunkter på strategin i förhållande till barn och elevers kognitiva utveckling, hälsa och välbefinnande i relation till användandet av digitala läresurser. Digitalt och analogt ställs ofta mot varandra, men under senare år har alltmer forskning pekat på behov av en mer differentierad syn på digitala verktyg. Bland annat pekar forskningen på att de kan minska den kognitiva belastning som exempelvis elever med olika funktionsvariationer och motoriska svårigheter ofta upplever. Göteborgs Stad menar att både analoga och digitala verktyg behövs i undervisningen, och att digitala läresurser är viktiga för barns utveckling. Digitala läresurser kan bli en hävstång för lärande och innebära såväl delaktighet samt inkludering. Det finns ingen motsättning mellan analogt och digitalt, utan det är elevernas förmåga att nyttja och ta till sig kunskap på olika sätt som är grundläggande för att nå utbildningens mål. Den föreslagna strategin skulle med fördel på ett tydligare sätt betona vikten av en lärmiljö där det analoga och det digitala samverkar för att kunna dra nytta av varandras fördelar. Det är viktigt att utveckla en bred kompetens inom skolväsendet som omfattar både analoga och digitala verktyg och personalen behöver utbildning och kompetensutveckling i att använda digitala resurser på ett effektivt sätt samt i att avgöra när det är lämpligt.

Göteborg den 28 april 2023

Louise Odengård
Avdelningschef
Beslutsunderlag och utredning